

hedernes Størrelse. Tallene beskriver en regelmæssigt faldende og stigende Linje, begyndende med 2,72 Mk. pr. Kubikmeter for 1 Værelses Lejligheder, aftagende til 2,00 Mk. for 4 Værelses Lejligheder, og atter stigende helt op til 3,17 Mk. for Lejligheder med over 10 Værelser.

 IV.

Lønningsmaade — Arbejdsydelse — Kraftforbrug.

I en af de mange monografiske Undersøgelser, der i de sidste Aar er fremkommet angaaende Lønningsforholdene i den tyske Industri, rejses det vigtige Spørgsmaal om Arbejdsintensitetens Indvirkning paa Arbejdernes Sundhed. Det er i Dr. Ernst Günthers »Die Entlohnungsmethoden in der bayrischen Eisen- und Maschinen-Industrie«

Forfatteren undersøger først paa Grundlag af et omfattende Erfaringsmateriale Forskellen mellem Fortjenesten ved Timeløn og ved Akkordløn, og kommer til det i og for sig ikke overraskende Resultat, at Fortjenesten ved Akkord gennemgaaende er 20—30 $\frac{0}{10}$ højere end hvor der arbejdes paa Timebetaling. I en Række Tilfælde har Forfatteren skaffet sig meget detaillerede Oplysninger fra de Arbejdere, der i Løbet af et Aar har arbejdet efter begge Lønningsmaader, i Regelen saaledes at de paa et vist Tidspunkt er gaaet over fra Timeløn til Akkordløn, jfr. omstaaende Tal (øverst Side 417):

Det vil ses, at i flere Tilfælde er Fortjenesten pr. Time over en halv Gang større end ved Timeløn. Om Arbejdsydelsen er i samme Grad større, kan man ikke se umiddelbart af Tallene; det beror jo paa, hvorledes Akkordsatserne er udmaalte. Forfatteren er imidlertid

	Timeløn			Akkordløn		
	Timer	For- tjeneste Mk.	Pf. pr. Time	Timer	For- tjeneste Mk.	Pf. pr. Time
A.....	1437	487	34	1318	670	51
B.....	1907	858	45	792	467	59
C.....	1987	772	39	1121	579	52
D.....	1826	687	38	1567	937	60
E.....	948	328	35	1786	979	54
F.....	1748	629	36	1352	616	46
G.....	704	237	32	718	348	49
H.....	1931	1068	55	1328	955	72
I.....	1823	791	43	1149	657	57
K.....	718	231	32	1466	717	49
L.....	958	350	37	1942	1018	52

ikke i Tvivl om, at der virkelig præsteres en betydelig større Arbejdsmængde pr. Tidsenhed ved Akkord end ved Timeløn, og han gaar derefter over til at spørge, om denne Stigning i Arbejdsintensiteten foregaar paa Bekostning af Arbejdernes Sundhed.

Spørgsmaalet er af den Art, at det er meget vanskeligt at føre talmæssige Beviser i Marken. Undersøgelser paa dette Omraade er planlagt af den tyske Forening for Socialpolitik, og deres Resultater maa man imødesee med megen Interesse. Dr. Günther nøjes egentlig med at opstille en Række Synspunkter for Spørgsmaalets Besvarelse. Han anser det for fejlagtigt, naar man her ofte er gaaet ud fra, at der skulde bestaa et fast Forhold mellem Arbejdsydelse og Kraftforbrug. Allerede ved Maskinens Arbejde gælder dette ikke altid, -- og naturligvis langt mindre ved Menneskearbejde. Den Kraft, der er opsparet i Kullene, kan kun bruges ved at forbruges, men naar Mennesket bruger sin Muskelkraft, forbruger han den ikke; tværtimod, indenfor visse Grænser bevirker Muskelarbejdet, at Kraften vækkes og udvikles. Forf. mener, at Nutidens Arbejder gennemgaaende er kraftig nok til at væge sig selv mod Overanstrengelse. Dertil kommer, at den større Fortjeneste ved Akkordarbejdet giver Arbejderen Mulighed

for at hæve sin Levfod saaledes, at dette virker tilbage paa hans Sundhed og Kræfter. Selv om altsaa Akkordarbejdet stiller større Krav til Arbejderens Kræfter, giver det ham Mulighed for at erstatte den medgaaede Muskelkraft paa mere fuldkommen Maade end ved ringere Arbejdsintensitet og lavere Fortjeneste. Endelig gør Forfatteren gældende, at den mekaniske Betragtningssmaade, som vil maale Kraftanvendelsen alene ved Antallet og Styrken af Muskelbevægelserne, ikke holder Stik overfor menneskeligt Arbejde. For at bestemme en Dampmaskines Ydelse maa man ikke alene kende Cylinderens Størrelse, Omdrejningernes Antal m. m., men ogsaa Damptrykket. Og for virkelig at kunne erkende det ydede menneskelige Arbejde er det nødvendigt at vide, under hvilket sjæleligt Tryk det sker, — med hvilke Lyst- eller Ulystfornemmelser det er forbundet. Det er muligt, at et ringe Arbejde, der udføres uden Lyst og under Tvang, kræver et større Kraftforbrug end et i og for sig større Arbejde, der udføres med Lyst og Interesse. Og dette Forhold faar en større økonomisk Betydning, jo mere udviklede Produktionsvilkårene er; Værdien af Akkordarbejdet ligger deri, at det indvirker gunstigt paa Arbejderens sjælelige Trykforhold.

Man vil af disse Antydninger se, at Forfatteren er en ret varm Tilhænger af Akkordlønnen. Er hans Betragtninger som Følge heraf maaske lidt ensidige, maa det dog erkendes, at han har givet Spørgsmaalet en interessant Formulering.

V.

Folketællings-Notitser.

En Folketælling i det 20de Aarhundrede byder i Regelen ikke — hvad selve Folkemængden angaar —